

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину помісну Українську
православну церкву!

Часопис Волинської єпархії
Православної церкви України

№ 11 (204), листопад 2021 р.

Волинська православна богословська академія відзначила 225-ліття свого заснування, 30-ліття відродження, 10-ліття надання статусу академії. Як святкували – на с. 8

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

10 листопада – великомучениці Параскеви, або святої П'ятниці

Угодниця народилася у III ст. на півдні теперішньої Туреччини в родині заможних і благочестивих християн. За церковним переказом, батьки святої довго не мали дітей. Щоп'ятниці особливо ревно молилися, постували, і народилася в них донька. Назвали її Параскевою, у перекладі з грецької — «п'ятниця».

За народними оповідями, Параскева П'ятниця була повитухою. Одного разу прийняла пологи в «проклятої» жінки. За це місцевий правитель-язичник на-

казав скарати Параскеву на смерть.

В Україні великомученицю Параскеву-П'ятницю шанують із часів Київської Русі. По всій нашій країні є храми, присвячені їй. Свята завжди мала у православного народу особливу любов і шанування. Наші іконописці зазвичай зображали її строгою подвижницею, високого зросту, з сяючим вінком на голові. Вважається, що свята Параскева – покровителька полів і худоби, а також цілителька людей від найважчих душевних і тілесних хвороб.

Віталій КЛИМЧУК

Наша газета – у Вашу скриньку чи на монітор

Боголюб'язний читачу! Наш часопис – корисний засіб у духовному житті православного християнина. Щоб ця релігійна газета надходила Вам додому – випишіть її в будь-якому поштовому відділенні області, починаючи з будь-якого місяця.

Індекс у поштовому каталозі обласної періодики – 91241.

Ця ж газета в електронному вигляді, архів її основних публікацій, радіопередач та інших аудіо-, відео- і текстових документів, церковні новини тощо – в інтернеті за адресою: www.pravoslaviavolyni.org.ua

ХРОНІКА

Семінар у Києві:
як церква зміцнюватиме сім'ї

Протоієрей Василь Ключак, уповноважений єпархії у справах сім'ї, взяв участь у заходах в столиці щодо збереження родин.

22 вересня, у день пам'яті святих богоотців Йоакима й Анни – покровителів християнських родин, у Київській православної богословській академії проходила зустріч керівників єпархіяльних відділів у справах сім'ї Православної церкви України.

Учасники спочатку взяли участь у святковому молебні за сім'ї, що був звершений у Михайлівському Золотоверхому соборі. Опісля відбувся практичний семінар, на якому розглядали стан інституту сім'ї в Україні, підготовки до шлюбу, проведення сімейних заходів на парафіях тощо.

Духовенство ділилося напрацюваннями та досвідом роботи з подружжями й родинами. Цікавою і важливою для роботи священників на парафіях стала тема «Психологічні інструменти в сімейному душпастирстві». Спілкувалися з сімейним і практичним психологом, який проводить майстер-класи.

Підсумок зустрічі – вироблення стратегії пастирської роботи з сім'ями на парафіях.

У Луцьку обговорили
проблеми хворих на СНІД

У Волинській православної богословській академії відбувся круглий стіл на тему «„Позитивна віра“: активізація релігійних громад та організацій для подолання стигми і дискримінації людей з ВІЛ».

Захід у рамках проєкту «Позитивна віра», скерованого на подолання стигми (таврування) й обмеження прав людей із важкими недугами, провели 24 вересня з ініціативи громадської організації «Елеос – Україна» та благодійної організації «Всеукраїнська мережа людей, які живуть з ВІЛ/ СНІД». Зокрема, щоб круглий стіл відбувся у Луцьку, подбав медичний капелан протоієрей Назарій Бабій, настоятель парафії Великомученика й цілителя Пантелеймона при Волинській обласній клінічній лікарні. Було запрошено до участі представників різних церков, релігійних, громадських, ВІЛ-сервісних організацій та всіх зацікавлених.

Обговорено такі важливі теми як: роль релігійних та пацієнтських формувань у профілактиці й боротьбі з епідемією ВІЛ/ СНІД; небезпечні хвороби і як з ними жити; сучасні аспекти ВІЛ-інфекції; права пацієнтів; як поводитися з тими, хто в зоні ризику. Також торкнулися проблем медичного капеланства та вакцинації.

Доповідачем-модератором був священник Тарас Злиденний – клірик Сумської єпархії та директор обласного клінічного медичного центру соціально небезпечних захворювань. Серед учасників заходу – викладач протоієрей Микола Цап'юк разом зі студентами ВПБА, представники Римсько-католицької церкви, християн віри євангельської, адвентистів сьомого дня.

Проповідь архієрея:

вас кличе на вечерю Христос

Митрополит Луцький і Волинський Михайл на завершення Божественної літургії 26 вересня, у неділю 14-ту після П'ятдесятниці, в кафедральному соборі Святої Трійці говорив про необхідність єднання у православ'ї.

Архіпастир зазначив: важливо відвідувати службу Богу. Якщо Господь покликав іти молитися, то потрібно іти до Господа.

Кожна літургія – запрошення до Ісуса Христа на Таємну вечерю. Якщо ми не приходимо – втрачаємо свої дари. Це як у світському житті: нас запросили, а ми не прийшли, – другий раз можуть і не запросити. Тому цінуймо зв'язок із Богом, закликає високопреосвященний.

Духовенство єпархії
на заходах музею ікон

Віцекапелан протоієрей Олександр Безкоровайний та проректор з наукової роботи Волинської православної богослов-

— З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ —

22-га неділя після П'ятдесятниці

Цього дня церква пропонує нам для роздумів притчу про багача і Лазаря. У Святому Письмі цю історію відображено у євангеліста Луки (16:19–31), оповідає вона про взаємозв'язаність буття – протягом земного життя та після тілесної смерті.

Звична і на сьогодні побутова картина – ігнорування багатим потреб бідного. Заможний чоловік кожен день проводив у розкошах, не помічаючи жебрака Лазаря, що лежав під його воротами. Тобто земні блага так тішили багатія, що він і не задумувався над поміччю нужденним. І ось настав той день, коли багатий, та все ж смертний, помер і опинився у пеклі. Там йому було вельми недобре. Він побачив Лазаря (який уже також був на тім світі, але у світлих оселях) і попросив пратця Авраама, щоби Лазар прийшов і полегшив нестерпні муки хоча б краплею води. Але почув: «Згадай, що ти одержав уже блага твої за життя твого, а Лазар – тільки зло; отже, тепер він тут тішиться, а ти страждаєш» (Лк. 16:25).

Зрозумівши безвихідь свого становища, колишній розкішник задумався над можливою долею таких же, як сам, членів родини. Захотів, щоби Лазар повідомив їх про важливість добрих справ за земного життя, аби заробити право на Царство Боже. «Так благаю тебе, отче, пошли його в дім батька мого. Маю бо п'ятьох братів, нехай засвідчить їм, щоб і вони не прийшли в це місце муки» (Лк. 16:27–28).

Чи не благородна справа – попередити рідних про безрадні види їхнього посмертного життя? Проте, як з'ясувалося, такі дані кожен смертний має повсякденно. Хіба ж не про це повідомляється на сторінках Священного Писання? Але для колишнього дуки цього було замало. От якби хтось із мертвих, воскресши, повернувся на землю й особисто

ської академії протоієрей Владислав Фультес побували в Музеї волинської ікони: 28 вересня оглянули виставковий проєкт «Образ хреста у сакральному мистецтві Волині». На ньому представлено хрести XII–XIX ст. різних форм, технік, матеріалів на іконах «Розп'яття», церковному начинні, священничому одязі.

Отець Олександр у слові розповідав про хрест, який є символом нашого спасіння, виявом подолання зла добром, знаком перемоги життя над смертю.

У заході також взяли участь: представники обласної і міської рад, науковці, інші поціновувачі.

***

Отець Олександр Безкоровайний і завідувач кафедри Священного Писання та богослов'я ВПБА протоієрей Василь Лозовицький 21 жовтня взяли участь у міжнародному науковому заході – конференції «Волинська ікона: дослідження та реставрація»

На церемонії відкриття о. Олександр привітав учасників від імені митрополита Михайла та благословив учених на плідну працю.

Під час конференції представлено результати роботи команди реставраторів над давнім вітварем, який експедиція науковців знайшла на горіщі православної церкви села Борочиче (Горохівщина) у 1984 р. Особливість пам'ятки в тому, що, згідно з дослідженнями, вітвар створено за традицією нідерландсько-німецьких митців. На теренах України таких лише два – інший теж на Волині, у Камінь-Каширському народному музеї, розповіли під час обговорення.

Одне із пленарних засідань проведено в чоловічому монастирі Святителя Миколая Чудотворця, що в с. Жидичин Ківерецького деканату: ознайомилися з історією та архітектурою обителі.

Архієрей на урочистостях
у Володимир-Волинській єпархії

Митрополит Луцький і Волинський Михайл взяв участь у богослужінні з нагоди п'ятиріччя освячення церкви Мучениць Віри, Надії, Любові та Софії у Володимирі-Волинському.

переконав родину робити добрі справи! Хіба ж не вагомим доказом були б слова очевидця, який би розповів грішникам, що чекає їх після смерті? Сам багатий був би не проти повернутися до своїх і переконати їх.

Проте чи повірили б йому, чи відмовилися б від надмірної земної розкоші? Далєбі, що ні. «Якщо Мойсея і пророків не слухають, то хоч би хто і з мертвих воскрес, не повірять» (Лк. 16:31).

Ця історія зосереджує нашу увагу на нібито відсутності інформації з того світу про істинні цінності. Насправді це не так. Навіть ті, хто не вивчав Святого Письма, знають про Царство Боже і як його можна заробити. Проте теорія далеко не завжди переростає в практику. Лише втрапивши у заслужене земним життям місце, грішники задумуються про свої вчинки.

Ця притча хай буде ще одним мудрим уроком для тих, хто сумнівається у святій істині. Повчальний сюжет укотре нагадує про важливість дієвої віри.

Віталій КЛИМЧУК

Візит здійснено на запрошення єпископа Володимир-Волинського і Турійського Матфея, настоятеля парафії протоієрея Євгена Рябця у престольне свято громади 30 вересня. Божественну літургію очолив митрополит Львівський і Сокальський Димитрій.

У вітальному слові наш владика висловив упевненість, що місто буде зміцнюватися і рости, але з назвою Володимир (без приставки «Волинський»), закликав парафіян не піддаватися на дезінформацію противників відновлення історичної справедливості.

Зведення святині (першої п'ятикупольної на Володимирщині, дерев'яної, без жодного цвяха) тривало всього два роки, причому за кошти громади, великих благодійників не було, дехто працював безоплатно. У 2016 р. її освятив владика Михайл.

Ходити до ворожки – гріх!

Видання volynpost.com опублікувало роз'яснення протоієрея Михайла Янкевича щодо відвідування «цілительів».

Настоятель парафії Всіх українських святих у с. Струмівка Луцького районного деканату висловив це застереження в черговій телепередачі «Духовна абетка», яку транслює «12 канал».

Коли людина вдається до ворожки, то ставить Бога на другий план, адже не вірить, що Всевишній здатен їй допомогти. «Перша заповідь говорить: „Я є Господь Бог твій, нехай не буде у тебе інших богів, крім Мене“. Або інша заповідь: „Не роби собі кумира...“. Господь говорить: „По вірі вашій дасться вам“».

За словами панотця, деякі люди зі своїми проблемами йдуть до знахарок, а не до церкви. «Поки людина не оббігає всіх бабок, поки не виле всіх яєць, і воно не допомагає, лише тоді вже йде до останньої інстанції – до церкви, щоб священник помолвився. Постає питання: чому людина зразу не йде до церкви? Виходить, що ми більше віримо у силу яйця, ніж у силу хреста. Ось від того породжуються якісь проблеми, негаразди в сім'ї, в родині. У що ми віримо – те і маємо».

«Якщо виникають якісь проблеми, ми по-

винні йти до церкви, до священника, щоб він звершив молитву. Але це не означає, що ви попросили священника – і отримаєте те, чого хочете. Ми повинні ще й вірити у те, що Господь може вчинити за нашим проханням», – зазначив о. Михайло.

Переглянути цей та інші випуски «Духовної абетки» можна на сайті pravoslaviavolyni.org.ua, у розділі «Відео».

90 років тому народився
митрополит Яків

Заупокійну літню на могилі колишнього керуючого Волинської єпархіїє владика Якова (Панчука), що на території собору Святої Трійці, очолив митрополит Луцький і Волинський Михайл.

Із ним молилися: канцлер єпархії протоієрей Микола Цап, віцекапелан протоієрей Олександр Безкоровайний, декан собору протоієрей Микола Нецькар.

Народився митрополит Яків (у миру Іван Дмитрович Панчук) 5 жовтня 1931 р. в с. Лосятин на Кременеччині Тернопільської обл. У 1952–1955 рр. служив в армії. У 1955-му став послушником Свято-Успенської Почаївської лаври, 1957 р. вступив до Ленінградської духовної семінарії. У жовтні 1958-го пострижений у ченці з іменем Яків. З 1974 р. архимандрит, а пізніше, у сані єпископа, – намісник Успенської Почаївської лаври.

У 1992 р. владика Яків єдиний з єпископату УПЦ до кінця підтримував митрополита Філарета (Денисенка) у прагненні мати незалежну Українську церкву, тоді як інші «відкликали свої підписи». Керував Волинською єпархією УПЦ Київського патріархату з квітня 1995 р. Помер 16 березня 2004-го.

Капелан ЛНТУ навчає малювати образи

У Луцькому національному технічному університеті започатковано майстер-класи «Мистецтво іконопису».

Як повідомив сайт lutsk-ntu.com.ua, навчання проводить духівник вишу священник Дмитро Зінко для викладачів і студентів кафедри архітектури й дизайну.

На першому занятті, яке відбулося 5 жовтня в мистецькій галереї, що в луцькому Центральному універмазі, панотець розповідав про техніку написання ікони, підготовку основи та фарб. Слухачі цікавилися відродженням волинської школи цього мистецтва. Ікона має глибокий символізм, зазначив душпастир, це частина духовної культури нашого народу, що вимагає шанобливого ставлення.

Отець Дмитро – кандидат історичних наук, працював реставратором у Києво-Печерській лаврі, старшим науковим співробітником Художнього музею Луцька (відділу Волинського краєзнавчого музею). Бійцям на Схід він передав власноруч написані образи.

Віктор Гребенюк –
серед кращих новелістів

Літредактор інформаційно-видавничого центру нашої єпархії здобув перемогу на Першому всеукраїнському конкурсі малих прозових форм ім. В. Стефаніка.

Так журі (очільник – голова Національної спілки письменників України М. Сидоржевський) оцінило його новелу «Правдиве прислів'я». За умовами цього літературного змагання, місця не присуджувалися, Віктор Іванович став переможцем-дипломантом.

В. Гребенюк – член Волинського осередку Спілки християнських письменників України. Перемога в цьому конкурсі – сьома у його творчій біографії, шоста – за новелістику.

У 2021-му відзначаємо 150-ліття з дня народження В. Стефаніка. Хоча кількісно доробок Василя Семеновича невеликий (58 творів), його коротка проза стала значним етапом у розвитку вітчизняної літератури.

Оргкомітет ювілею з'їзду монархів –
із владикою

6 жовтня митрополит Луцький і Волинський Михайл взяв участь у першому засіданні організаційного комітету з відзначення 600-ліття з'їзду європейських монархів 1429 року в Луцьку.

ХРОНІКА

Закінчення. Початок на с. 2

Обговорили деякі пункти святкування цієї події в 2029-му, підготовки до нього. Як зазначає високопреосвященний, мета заходів – відновлення зв'язку з Європою через історичне підґрунтя. Треба створювати різні програми наукового дослідження спільного минулого, поширення фактів, реставрації пам'яток та розвитку туризму в нашому краї. Це нагадуватиме не лише про єдину історію, але й про єдині цінності нашого континенту. А вже тоді в Лучеську вперше зібрані очільники середньовічних держав, аби обговорити проблеми, пошукачі їх вирішення, нагадає архієпископ. Комітет створили згідно з розпорядженням голови ОДА Юрія Погуляйка за почином митрополита Михаїла. До нього ввійшли представники влади, історики. Засідання пройшло в Луцькому замку, в Художньому музеї, збудованому на частині підмурівків палацу, де відбувся той з'їзд.

Луцький священник – про ознаки кінця світу

Протоієрей Віктор Михалевич розповідав про кінець світу в черговій телепередачі «Духовна абетка» на «12 каналі». Його журналісти зацікавилися темою, підготували публікацію для сайту 12kanal.com.

Як зазначив настоятель луцького храму Введення Пресвятої Богородиці, посилаючись на Святе Письмо, про останні часи говорять від початку людства. «А про день той й годину не знає ніхто: ані ангели небесні, ані Син, – лише Сам Отець. Як було за днів Ноевих, так буде і прихід Сина Людського» (Мф. 24:36 і далі). Апостол і євангеліст Лука навчає готуватися до цього: «Уважайте ж на себе, щоб ваші серця не обтяжувалися ненажерством та п'янством, і життєвими клопотами, і щоб день той на вас не прийшов несподівано» (Лк. 21:25).

Наприкінці світу стануть особливо явними певні ознаки: «останніми днями ... будуть бо люди тоді самолюбні, грошлюбні, зарозумілі, горді, богозневажники, батькам неслухняні, невдячні...» (2Тим. 3:1–2 і далі), – йдеться в посланні апостола Павла до Тимофія.

Священник говорив про міста Содом і Гоморру, що сприймаються як символ розпущеності звичаїв. У Старому Завіті сказано: «і сталося, як нищив Бог міста тієї околиці, то згадав Бог Авраама і вислав Лота з середини руїни» (Бут. 19:29).

Кінець світу, за словами о. Віктора, – це певний період, у який, скоріше за все, ми вже ввійшли.

Переглянути цей та інші випуски «Духовної абетки» можна у розділі «Відео» на сайті pravoslaviavolyni.org.ua/

Губин Перший: владика Михаїл привітав громаду з празником

На престольне свято митрополит Луцький і Волинський відвідав парафію Апостола Йоана Богослова в цьому селі Горохівського деканату й очолив Божественну літургію.

Разом із високопреосвященим 9 жовтня молилися: благочинний Сенкевичівського округу протоієрей Богдан Яким, настоятель протоієрей Андрій Шак, інше місцеве духовенство, а також голова Городищенської ОТГ Світлана Соколюк.

У слові владика зазначив, що сьогодні вшановуємо апостола любові, бо в Писанні сказано: «Бог є любов». Усевишній як Творець не підвладний фізичним законам. Кожне слово, яким називаємо Бога, не повинно Його «зменшувати» чи не відповідати дійсності. Зокрема, з часів Старого Заповіту Бога називають Єговою (Суцим, або ж Тим, Хто існує), Саваофом (Господом сил небесних). Привідкрилася тайна Святої Трійці, коли Син Божий, прийнявши природу людську, прийшов викупити нас від гріха, прокляття і смерті, тим проявивши Своє Божество. Тому Ісуса Христа називаємо й Боголюдиною, хоча цієї тайни до кінця не знаємо і можемо лише вірити.

«Згадуючи апостола, пробуємо з'ясувати, що є любов. І це нам стає ближчим,

ЗВ'ЯЗОК ЧАСІВ

ЧЕРЕЗ 78 ЛІТ ОСВЯЧЕНО МОГИЛИ ВОЇНІВ

На межі колишніх Рожищенського та Турійського районів віднайдено поховання бійців Української повстанської армії, які багато років вважалися невідомими.

Освятити пам'ятники й відслужити заупокійну літію рожищанський декан протоієрей Василь Шняк, головний військовий капелан єпархії протоієрей Михаїло Бучак та інше духовенство 10 жовтня. Після молитви, до котрої долучилися родичі героїв, представники влади та громадськості, панотці вшанували полеглих виконанням кількох повстанських пісень.

Віднайти захоронення і встановити імена та прізвища допоміг заслужений журналіст України, письменник Євген Хотимчук, родом із цієї місцевості. Одинадцять років тому він зайнявся пошуком місця спочинку

своїх померлих родичів, тоді й натрапив на дві безіменні могили. А київський краєзнавець Микола Вавринчук повідомив, хто ж тут похований. Це загиблі в 1943 р. повстанці Павло Демчук та Степан Михалюк.

Оксана КАРНКОВСЬКА

бо ми самі любимо і вміємо любити. І це в нас частина прояву Божества. Кожен із нас – це іскорка Божества», – навчає керуючий єпархією, закликаючи любити Всевишнього та один одного.

Благословенними грамотами владика нагородив жертводавців, активних парафіян. Після хресної ходи духовенство відслужило панахиду за попередніми настоятелями, могили яких знаходяться біля церкви.

Храм Апостола Йоана Богослова в селі згорів 1967 р. від блискавки. Будівництво нової церкви велось із 1991-го до 1996-го. Освячення Божого дому відбулось 9 жовтня 1996 р., тоді призначено настоятелем о. Андрія Шака.

Високопреосвященний пропонує створити Волинський некрополь

Митрополит Луцький і Волинський звернувся до обласної та Луцької міської рад із пропозицією визначити місце поховання вдатних краян.

У листі від 11 жовтня зазначено: «Кладовища, де поховано знаменитих людей, як-от Байкове у Києві, Личаківське у Львові, з часом перетворюються не тільки у місця їх вічного спочинку, місця молитви за їх упокоєння, місця „культури смерті“ (де доклали старань кращі скульптори й архітектори), а й культури життя. А вже відвідання цих могилок надихає продовжувати справу небіжчиків, кличе до сумлінної праці, підносить любов не лише до небесної, а й до земної Батьківщини.

За таким зразком було б добре заснувати цвинтар, на якому ховатимуть наших славетних земляків, – Волинський некрополь. Ті, хто найбільше потрудився для Волині й України в цілому, особливо прославив її будь-якими талантами, даними Творцем, можуть бути поховані саме там. З-поміж людей різних професій та посад тут могли б бути могили і спочилих очільників області й обласного центру», – пише високопреосвященний.

Це стало б іще однією спонукою до старанної праці на благо волинян, праці, яку було б ще й таким чином пошановано по відході у вічність, уважає владика. Тож просить розглянути це питання і відвести земельну ділянку для створення Волинського некрополя.

Архієрей закликає

посилити пильність щодо пандемії

11 жовтня митрополит Луцький і Волинський Михаїл звернув увагу священнослужителів та вірян на необхідність відповідальніше ставитися до здоров'я – свого й інших людей.

У зв'язку зі зростанням захворюваності не лише на ковід-19, але й сезонні недуги, керуючий єпархією застерігає: якщо проявилися ознаки інфекції – залишайтеся вдома, не наражайте себе та інших на небезпеку. Необхідно дотримуватися добре відомих карантинних рекомендацій і вчасно звертатися до лікаря.

Заради любові до Бога і ближніх побережімо один одного!

Есе студента ВПБА – серед кращих в Україні

Іван Михайлюк, студент Волинської православної богословської академії, увійшов у топ-25 учасників всеукраїнського конкурсу

«Молодь про Конституцію України». Про це 11 жовтня повідомив сайт Vpba.edu.ua.

Іван каже, що цікавиться юриспруденцією, тому й вирішив взяти участь у змаганні серед молоді, яке провела Координаційна рада молодих юристів України з нагоди 25-ліття Основного Закону нашої країни. Найближчою із запропонованих тем для юнака була децентралізація. Тож у своїй роботі він висвітлює аспекти законотворчості щодо цього процесу.

Керманіч єпархії відзначив день ангела у Рожищі

13 жовтня, в день пам'яті святителя Михаїла, першого митрополита Київського і всієї Русі, у храмі Різдва Пресвятої Богородиці в Рожищі відправили Божественну літургію з нагоди дня ангела митрополита Луцького і Волинського Михаїла.

Із високопреосвященим молилися: архієпископ Житомирський і Поліський Володимир (Шлапак), канцлер єпархії протоієрей Микола Цап, ректор Волинської православної богословської академії протоієрей Володимир Вакін, рожищанський благочинний та настоятель парафії протоієрей Василь Шняк, інші декани, миряни.

На завершення відправи о. Микола від імені духовенства й вірних виголосив вітальний адрес. Він зазначив: «Кожен архієпископ Церкви усвідомлює духовну пов'язаність із своїм небесним покровителем, який стає не лише його молитовним заступником, але й зразком для подальшого християнського життя та служіння.

Традиція вшановувати та оберігати день пам'яті наших небесних покровителів є для нас не тільки приводом схилитися перед колись виявленим ними подвигом віри і мужності, але й нагадуванням єдності світу, небесного і земного, розділеного лише тимчасовою завісою нашого буття.

Ви проявляєте себе як мудрий і добрий пастир, відданий Богові і людям, щирий патріот України. Подібно до свого небесного покровителя, святителя Михаїла, першого митрополита Київського і всієї Русі, Ви несе не легкий труд з піднесення духовності нашого народу та утвердження помісної Православної церкви України.

Насамперед висловлюємо Вам щирі вдячність за велику батьківську любов, яку Ви випромінюєте й даруєте нам, відкрите, добре серце, прекрасний приклад ревного служіння Богові та великодушну працю у Господньому винограднику.

Владико! Ви багато потрудилися для розбудови та зміцнення Української Церкви на Волині. За час Вашого правління єпархією кількість українських православних парафій збільшилася майже на 150 громад. Вами особисто освячено 112 нових храмів. За Вашого сприяння, владико, Волинська духовна семінарія, яка цього року святкує свій 225-літній ювілей, рівно 10 років тому отримала статус богословської академії. Нехай Милосердний Господь, Пресвята Богородиця і Ваш небесний покровитель святитель Михаїл за Ваше багаторічне служіння на Волині і надалі допомагають Вам у всіх архієпископських трудах, що Ви розпочали і проводите», – йшлося у вітанні.

Владика подякував за теплі слова та мож-

ливість разом помолитися в цей непростий для суспільства час.

Пізніше того ж дня в актовій залі Волинської православної богословської академії професорсько-викладацька корпорація та студенти привітали архієрея. Враховуючи захист кандидатської дисертації, митрополиту Михаїлові присуджено вчене звання доцента, вручено атестат і колар доцента ВПБА.

Святитель Михаїл, який є небесним покровителем керуючого нашої єпархії, був першим Предстоятелем Православної церкви від Володимирівського хрещення Київської Русі. Існує переказ, що в 988 році з Царгорода князь Володимир повернувся із цим Божим угодником.

Як у єпархії відзначили Покрову

Напередодні свята, 12 жовтня, митрополит Луцький і Волинський Михаїл побував у Берестечку Горохівського деканату.

Спочатку архієпископ очолив Божественну літургію в Свято-Троїцькому соборі. Потім служив панахиду на майдані перед Стелою пам'яті. Владика нагородив церковними відзнаками: народного депутата України В'ячеслава Рубльова, голову Луцької РДА Володимира Кеца та горохівського міського голову Ігоря Грузевича.

Далі архієрей освятив добудовані приміщення міської ради (ЦНАПу) та взяв участь у фестивалі «В єдності наша сила»: побував на виставці зброї часів козаччини, виставці картин художниці Ганни Бойко-Дергай і великому концерті.

У відправах та заходах також взяла участь: декан протоієрей Андрій Сидор, настоятель священник Микола Качмар, інше місцеве духовенство, представники влади і громадськості.

У 1651 р. на полі під Берестечком (на межі Волинської і Рівненської областей) відбулась битва армії Речі Посполитої з військом Богдана Хмельницького. Козаки зазнали поразки. Ця місцевість є місцем паломництва. Тут створено Національно-меморіальний заповідник «Поле Берестецької битви».

Районний фестиваль у Берестечку провели з нагоди Покрови Пресвятої Богородиці, Дня українського козацтва, Дня захисників і захисниць України та річниці створення Української повстанської армії.

***

На Покрову в Луцьку й інших деканатах окрім богослужіння у храмах відбулися відправи та заходи з нагоди свят на честь нашого воїнства.

З благословіння митрополита Михаїла староста кафедрального собору Святої Трійці протоієрей Володимир Подолець 14 жовтня відслужив панахиду перед фотостендом «Герої Небесної сотні – Загинули за єдність України». У слові о. Володимир зазначив, що всіх наших захисників об'єднують цінності свободи і братерства. А вже серед них є не лише українці, а всі, хто безмежно люблять цю землю і готові її захищати. Тому ми шануємо їх доблесть і величаємо їхню жертву за спільну свободу.

Духовенство взяло участь й у святкових заходах на площі перед замком Любарта.

Напередодні капелан Луцького педагогічного коледжу протоієрей Віктор Пушко освятив меморіальні дошки загиблим у російсько-українській війні випускникам навчального закладу.

У Феодосіївському храмі навчають парафіянок бути матерями

Курс вивчення Біблії для жінок «Мудрість Матері» започатковано в луцькій церкві Святителя Феодосія Чернігівського (вул. Володимирська, 70).

Як розповів 17 жовтня настоятель громади протоієрей Петро Стеблина, ініціатором курсів стала парафіянка Наталія Райниш, яка раніше допомагала в недільній школі. Її ідея полягає у створенні інформаційного простору для дівчат і жінок, який допоможе зрозуміти цінності сімейного життя та одержати духовну підтримку, зокрема, щодо дітонародження.

Заняття регулярні, відвідати їх може кожна бажуюча. Детальніша інформація – в о. Петра за моб.: (099) 645-47-32.

Інформаційна служба єпархії

НА ЮВІЛЕЇ БРАТСЬКОГО МУЗЕЮ

Канцлер єпархії протоієрей Микола Цап та член ради Хрестовоздвиженського братства протоієрей Василь Ключак побували на урочистій академії з нагоди 10-річчя освячення музею його історії.

Захід провели 27 вересня, у свято Воздвиження чесного хреста Господнього, в приміщенні Луцького братства (вул. Йова Кондзелевича, 5).

У слові о. Микола зазначив, що для церкви цей музей дуже близький. Згадуючи Братство, слід згадати і братський храм, і братський монастир, і братський некрополь, бо це все тісно пов'язане. «Чотириста років нараховує Братство і храм Воздвиженський. І за цей час його історія знала багатьох відомих людей, – зазначив душпастир. – Це й діячі, які сьогодні церквою прославлені, – канонізовані Петро (Могила) в 1996 р. і Данило Братковський у 2013 р.»

Душпастир як член синодальної комісії з питань канонізації святих ПЦУ розповів, що «на останньому зібранні розглядали ряд кандидатів, хто би міг бути в числі перших канонізованих у новій Православній церкві України. До цього списку потрапила Галшка Гулевичівна». Отець Микола сподівається, що цього року вона буде причислена до лику святих.

Панотець привітав присутніх, зокрема, працівників музею і його фундатора Андрія Бондарчука з 10-літтям. Опісля передав для музею журнал помісної церкви, в яко-

му зібрано найактуальнішу інформацію життя ПЦУ, і з благословіння митрополита Луцького і Волинського Михаїла вручив завідувачу О. Бірюліній та почесному голові Братства А. Бондарчуку церковні відзнаки «За заслуги», а провідному співробітнику музею В. Білик – благословенну грамоту.

Учасниками торжества були заступник голови обласної ради Юрій Поліщук, заступник міського голови Юрій Вербич, директор департаменту культури Тетяна Гнатів, інші небайдужі лучани. Присутні мали можливість оглянути експозицію.

У 2011-му в занедбаній будівлі Старого міста Андрій Іванович заснував і обладнав музей. За власні кошти зробив у наданому приміщенні (кімнаті) ремонт та потурбував-

ся, аби воно відповідало чинним вимогам. Фундатор постійно працює над поповненням експонатів. Серед них – богослужбова література, ікони, мапи, пом'яники та багато іншого. У 2013 р. братський музей передано на баланс держави. Він є відділом Волинського обласного краєзнавчого музею. Нині його експозиції розміщено в кількох залах.

До речі, за кілька днів до цього ювілею, 8 вересня, в Луцькому православному братстві Воздвиження хреста Господнього (відродженому) відбулися звітно-виборчі збори. Як повідомив інформаційній службі єпархії почесний голова Андрій Бондарчук, новим головою став Аскольд Пекарський, який раніше виконував повноваження заступника.

Порушувалися й інші важливі питан-

ня. Зокрема, обрано раду, до якої крім А. Пекарського й попередніх очільників А. Бондарчука та І. Бурчака увійшли: заступник і радник з місійних питань – намісник Чеснохресного монастиря ієромонах Никодим (Смілій), настоятель братського храму протоієрей Василь Ключак, завідувач Музею братства Олена Бірюліна.

Луцьке Хрестовоздвиженське братство засновано 1617 р. Під проводом Андрія Бондарчука, письменника, журналіста, депутата Верховної Ради України І скликання, воно розбудовувалося понад 21 рік. За цей час здійснено багато добрих справ. Із 2018-го їх продовжував Ігор Бурчак, кандидат технічних наук, професор Луцького національного технічного університету.

– МИСТЕЦТВО

ЦЕРКОВНИЙ ХОР – ЛАУРЕАТ ПРЕСТИЖНОГО КОНКУРСУ

Хор «Кредо» луцької парафії Холмської ікони Божої Матері (художній керівник і регент Катерина Токало) отримав другу премію ІХ Всеукраїнського хорового конкурсу ім. Миколи Леонтовича.

16 жовтня прослуховування учасників у завершальному турі відбувалося в Національній музичній академії столиці, а гала-концерт із нагородження переможців – у залі Національної філармонії. За вимогами конкурсу, виконували п'ять творів різних епох: XVI–XVIII століть, сучасних композиторів та народну пісню в обробці Леонтовича. У виконанні «Кредо» це були: «O magnum misterium» Томаса Луїса де Вікторії, Хоровий концерт № 22 «Ти моя кріпость, Господи» Артемія Веделя, «Нехай воскресне Бог» (псалом 67) Ганни Гаврилець, українська народна пісня «Гей у світлиці», традиційний спіричуел (духовна пісня афроамериканців) «Didn't My Lord Deliver Daniel?» в аранжуванні Мозеса Гогана.

Окрім участі в конкурсі, луцькі хористи співали на Божественній літургії у трапезному храмі Софії Київської.

«Кредо», що налічує більше двадцяти учасників, створено у 2009 р. Катерина Токало – викладач Луцького педагогічного коледжу, закінчила Львівську музичну академію ім. М. Лисенка. Колектив тричі брав участь у фестивалях «Благовіст Волині», «Різдвяні піснеспіви», «Великодні дзвони»

(Львів), «Днесь рождається від Діви» (Львів), «Пентікостія» (Київ), «Відгомін Різдва», «Процання з колядою» (Львів), фестивалі-конкурси «Ти не згасла, зоре ясна з Холмської гори», де отримав гран-прі. Хор виконує духовні твори Дмитра Бортнянського, Артемія Веделя, Миколи Дилецького, Кирила Стеценка, Миколи Леонтовича, Якова Яциневича, Анатолія Архангельського. Разом з тим і сучасних композиторів – Романа Гурка, Ганни Гаврилець, Олени Юнек.

За словами п. Катерини, було дуже трепетно стояти на сцені, де виступають провідні колективи України. Сподівається розвивати рівень і рухатись уперед. Регент мріє, аби цей хор

був творчою одиницею Луцька, виконував професійну музику, зокрема, старовинну українську, яка є досить складною, та поєднував інші жанри хорового співу. Але літургія – це основне. Служіння в церкві дає натхнення та насагу для творчості.

До речі, перед цим важливим виступом «Кредо» вирішило зробити, можна сказати, відкрити генеральну репетицію в міському Палаці культури. Захід проходив за підтримки Департаменту культури міськради. Міський декан і настоятель парафії Холмської ікони Богоматері протоієрей Михайло Онищук, який побував на концерті, у вітальному слові зазначив, що було багато молитов на підтримку цієї високої музичної атмосфери. Він побажав хорів подальших успіхів.

Найпрестижніший у нашій країні конкурс хорів розпочали проводити у 1988 році. Цьогорічний присвячено 100-літтю діяльності Хорового товариства імені М. Леонтовича. Мета – сприяти розвитку цього мистецтва, продовжувати і збагачувати традиції української музично-хорової культури, підносити її значення в духовному житті суспільства, ініціювати створення додаткового простору можливостей для молодих співаків і диригентів України. Головні засновники й організатори – Міністерство культури, Національна всеукраїнська музична спілка та згадане Товариство.

– СВЯТИНІ ВОЛИНИ

ЛУЦЬКА ФЕОДОСІЇВСЬКА ПАРАФІЯ: 115-ЛІТТЯ

Митрополит Михаїл освятив оновлений престіл та очолив Божественну літургію в храмі Святителя Феодосія, архієпископа Чернігівського (вул. Володимирська, 70).

Службу правили з нагоди престольного празника і ювілею Божого дому 22 вересня. З високопреосвященним служили: міський декан протоієрей Михайло Онищук, настоятель протоієрей Петро Стебляна, інше духовенство благочиння та з Тернопільської єпархії.

У слові владика зазначив: святі, як і наші батьки, дають нам основу віри і знання. Будучи архієреєм, святитель Феодосій доносив людям правду, розповідав про чесноти, істинні цінності. Найбільш цінною є сім'я – союз чоловіка і жінки. Нині лукавий намагається вносити «корективи» у те, що створив Бог. Це призведе до деградації, вимирання людства, наголосив керуючий єпархією. Ми повинні жити за Святим Писанням, а не наслідувати те, що нам стараються нав'язати. На завершення архієрей нагадав, щоб кожен із нас виконував свою роботу: не слід мінятися «ролями», і тоді будемо щасливі.

Церковними відзнаками й благословенними грамотами архієпископа нагородив активних парафіян. Потому владика освятив ікони, які о. Петро привіз із прощі по Греції.

Цьогоріч у січні на території церкви Святителя Феодосія Чернігівського освячено божницю Різдва Христового. Опісля в ній виконувались оздоблювальні роботи і встановлено дзвін. Тож під час хресної ходи владика освятив його й інші завершальні роботи в капличці та окропив присутніх свяченою водою.

Феодосіївська церква, яку відкрили 1895 р., спочатку була цвинтарною каплицею для відспівування військовиків. Заснування на цьому місці храму в XIX ст. мало військово-політичні причини. А вже неподалік розміщувалась військова частина, в якій було багато вихідців із Чернігівської землі. Наприкінці століття дерев'яну капличку замінили на цегляну. У серпні 1906 р. храм освятили. Перші чотири настінні розписи з'явилися 1906 р. (художник Шинкаренко). Феодосіївська церква не припиняла діяльності й за радянських часів.

У 1948 р. тодішній настоятель протоієрей Гавриїл Коробчук, який під час примусового переселення українців

із Холмщини прибув до Луцька, таємно привіз чудотворний образ Холмської Богородиці. Служив українською.

Із 1970-го до початку 90-х настоятелями храму були різні священники. Із грудня 1992 р. громаду очолив протоієрей Богдан Гринів. За його участю документально зафіксовано бажання громади про перехід до УПЦ КП. За час служіння о. Богдана з нагоди 2000-річчя Різдва Христового споруджено пам'ятник на подвір'ї, а за служіння о. Петра на цьому місці встановили каплицю Різдва Христового. Також за нинішнього настоятеля відреставровано куполи і накупольні хрести, перекрыто дах, оновлено фасад храму.

Оксана КАРНКОВСЬКА

СВЯТИНІ ВОЛИНИ

25 ЛІТ ТОМУ ГРОМАДА В КІВЕРЦЯХ ПОЧАЛА СЛУЖІННЯ

З нагоди ювілею в соборі Покрови Пресвятої Богородиці митрополит Луцький і Волинський Михаїл 10 жовтня очолив Божественну літургію.

Із керуючим єпархією служили декан та настоятель парафії протоієрей Іван Семенюк, інше духовенство. Архієрей відзначив черговими церковними нагородами священників Валерія Чернюка та Мар'яна Березу. Серед багатьох вірян у відправі взяв участь міський голова Олександр Ковальчук.

Привітавши присутніх зі святом, владика зазначив, що «наше життя – у Бозі». Для християн говорити про Творця і про свої стосунки з Ним – звично. Перше значення латинського слова «релігія» – «відновлення зв'язку»: людини зі Всевишнім і людини з людиною, який базується на молитві-спілкуванні. Ми прагнемо цього спілкування, мовимо добрі слова. Християнин, говорячи до Бога, вже налаштований на добре, радісне, опти-

містичне. Він знаходить шлях радити – бути щасливим, а не засмученим.

У зносинах один з одним маємо втішатися, бо завтра цього може не бути. «Сьогодні кажіть один одному добрі слова, про те, що вас любимо, бо християнин живе по закону любові. Те, що можна зробити сьогодні, не відкладайте на завтра», – наголосив архіпастир, закликавши народжувати велику любов і частіше усміхатися.

Свято-Покровський храм у Ківерцях засновано в 1994 р. 19 серпня 1996-го відбулася перша служба Божа, яку відправив тодішній настоятель протоієрей Богдан Старовський. 14 жовтня 1997-го звершили освячення Божого дому, а через 10 років, 13 жовтня, тоді ще єпископ Михаїл надав церкві статус собору, адже в клірі парафії було чотири священнослужителі, храм став духовним центром Ківереччини, де діяло 22 парафії Київського патріархату.

У ВЕСЕЛОМУ ВІДЗНАЧИЛИ СТОЛІТТЯ ХРАМУ

На Покрову Пресвятої Богородиці, 14 жовтня, наш митрополит відвідав однойменну парафію в цьому селі Луцького районного деканату.

З нагоди 100-річчя заснування церкви і престольного свята владика очолив Божественну літургію. З ним служили настоятель протоієрей Мирон Цюпа, інше духовенство Луцького районного та Рожищанського деканатів.

Архієрей вручив о. Миронові чергову священничу нагороду, жертводавцям і активним парафіянам – церковні відзнаки. Також душпастир отримав грамоту від селищного голови Торчинської ОТГ Юрія Кревського – за духовний розвиток краю. Опісля владика освятив пам'ятний хрест до цього ювілею на території Божого дому.

Свято-Покровський храм громада побудувала в 1921 р. До цього тут була церква, яку зруйнували під час Першої світової війни. У 1961-му атеїстична влада храм закрила і лише у 1990 році Богослужіння відновилися. Позаторік парафіяни висловили бажання возз'єднатися з Православною церквою України.

НА ПРЕСТОЛЬНОМУ СВЯТІ В ЗМІНЦІ

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл 20 жовтня, у день преподобного Сергія Послушного, звершив чин оновлення храму та очолив літургію в однойменній церкві цього села Луцького районного деканату.

У проповіді високопреосвященний зазначив, що завдяки Божому угодникові маємо привід зібратися в цьому місці молитви. «Сьогодні ми визначили, що наш друг – Сергій Послушний. Звичайно, що ми згадаємо усіх: хто з нами є і кого немає, і співаємо, що Господь „смертю смерть подолав і тим, що в гробах, життя дарував“. Господь не є Богом мертвих, а живих. Якщо ми віримо у воскреслого Христа, у нас немає підстав думати про смерть як про небуття». Людина народжується завдяки бажанню своїх батьків, але подальше життя її вирішує Господь за Своїм промислом. Дитина приходить у цей світ із любові. Не бачачи Творця, ми

Його любимо. Де б ми не були, всюди направить нас правиця Всевишнього, бо Господь любить Своє творіння, зазначив владика.

Із архієреєм служили віцеканцлер єпархії протоієрей Олександр Безкорований

і настоятель священник Сергій Крук.

Церкву освячено у жовтні 2014 р. владикою Михаїлом, цьогоріч добудовано частину приміщення – розширено вівтар.

Оксана КАРНКОВСЬКА

ЄДИНА ЦЕРКВА

30-РІЧЧЯ ХРАМУ У ВАТИНІ – З АРХІЄРЕЄМ

У свято Воздвиження хреста Господнього митрополит Луцький і Волинський Михаїл очолив літургію в церкві цього села Горохівського деканату з нагоди престольного празника і ювілею освячення Божого дому.

27 вересня з високопреосвященним правили: декан протоієрей Андрій Сидор, настоятель священник Стефан Трефлер, інше місце духовенство.

Черговою священничюю відзнакою владика нагородив о. Стефана, благословенними грамотами – інших активних парафіян.

5 жовтня 1991 р. тодішнім єпископом Волинським і Рівненським Варфоломієм освячено місцевий храм на честь Воздвиження животворчого хреста Господнього, споруджений завдяки підтримки односельця Віктора Соколова.

Оповідають, що в селі Воздвиженська церква вже четверта, попередні згоріли під час воєн у різні роки.

У липні 2019 р. громада воз'єдналась із ПЦУ.

НАВІЗ: ПЕРША ЛІТУРГІЯ В ЛОНІ ПЦУ

У церкві Успіння Пресвятої Богородиці, що в цьому селі Рожищанського деканату, вперше правили українською мовою.

Як повідомив настоятель парафії священник Володимир Гавран, 13 жовтня він відслужив вечірню, а наступного – на свято Покрови Пресвятої Богородиці – першу службу Богу.

Успенська громада с. Навіз давно вирішила воз'єднатись із ПЦУ. Перші збори провели 4 квітня ц. р. Документи передали в облдержадміністрацію, але їх слід було привести у відповідність до вимог. І тільки 19 вересня, під час наступних зборів, прийнято вивірені документи для перереєстрації. 5 жовтня громада офіційно змінила юрисдикцію, а за тиждень отримала реєстраційні папери.

Збори проводили також і з батюшками Московського патрі-

архату, але результатів вони не показували. Це було невигідно для МП, адже більшість парафіян бажала бути в ПЦУ. На жаль, тодішній настоятель не підтримав своїх вірних.

Але проросійські веб-ресурси і цього разу подають викривлену інформацію, бажачи роздмухувати конфлікт і зобразити УПЦ (МП) як «гнану» церкву в Україні.

Божий дім у Навозі побудовано 1991 р., перша відправа відбулась того ж року на престольне свято.

Цікавою є назва цього села. Загальне слово «навіз» в українській мові означає «скупність товарів, привезених на ярмарок». Але переказ свідчить, що цю місцевість колись було залюднено переселенцями, «навезених» звідкись, – від того й назва.

ВЛАДИКА ПРИВІТАВ ГРОМАДУ ГОДОМИЧ

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл 17 жовтня очолив Божественну літургію у храмі Покрови Пресвятої Богородиці цього села Маневицького деканату.

З високопреосвященним служили: декан протоієрей Андрій Закидальський, настоятель парафії священник Назарій Челій та інше духовенство.

У проповіді владика зазначив, що сьомий день потрібно присвятити відновленню зв'язку з Богом. Згадаємо заповіді Господні, основа в них – любов. За словами євангеліста Йоана, «Бог є любов». Почуття любові неможливо описати. Ми намагаємось це хоч трішки з'ясувати. Апостол Павло каже, що «любов довготерпить». «Любимо й терпимо, бо хочемо бути щасливими», – зазначив архієрей. У сьомий день тижня йдемо до Всевишнього вирівняти свій шлях. Коли любимо Творця, то мусимо йти до храму. На завершення керую-

чий єпархією побажав, щоб Господь був із нами, між нами і над нами.

Черговими священничими відзнаками архієпископа нагородив о. Назарія й ієрея Сергія Криєного, благословенними грамотами – жертводавців і активних парафіян.

Під час хресної ходи духовенство на могилах колишнього настоятеля протоієрея Федора Шиприкевича, фундатора села Миколи Нестроєва, воїнів УПА, що на території храму, відслужило заупокійну літію.

Свято-Покровську церкву засновано 1926 р. До Другої світової війни храм був осередком культури, в якому правилось українською мовою і співав український хор. У 1944 р. церкву закрили, і тільки на початку 90-х відновили богослужіння. З довоєнної літератури збереглися українськомовні Псалтир 1936 р. і Часословець 1925-го.

Оксана КАРНКОВСЬКА

ЕПАРХІАЛЬНИЙ КАЛЕНДАР

4 грудня

День висвяти: 25 років тому, 1996-го, – протоієрей Віктор Ліпчик, настоятель парафії Покрови Пресвятої Богородиці в с. Хорохорин, Успіння Пресвятої Богородиці в с. Шепель Луцького райдек.

5 років тому, 2016-го, – священник Дмитро Алій, настоятель парафії Покрови Пресвятої Богородиці в с. Велимче Ратнівського дек.

День народження: 30 років тому, 1991-го, – диякон Сергій Панащук, головний редактор епархіальної телестудії «Собор», клірик кафедрального собору Святої Трійці в Луцьку.

6 грудня

День важливої події: 10 років тому, 2011-го, – почав функціонувати відеоканал епархії «Православ'я Волині» на сайті Youtube.com.

8 грудня

День народження: 45 років тому, 1976-го,

– протоієрей Мирон Цюпа, настоятель парафії Покрови Пресвятої Богородиці в с. Веселе Луцького райдек.

10 грудня

День висвяти: 15 років тому, 2006-го, – протоієрей Микола Цап'юк, викладач Волинської православної богословської академії, настоятель парафії Святої Трійці в с. Липини Луцького райдек.

18 грудня

День освяти храму: 20 років тому, 2001-го, – церква Великомученика Димитрія Солунського в Луцьку;

10 років тому, 2011-го, – храм Рівноапостольної княгині Ольги в Ківерцях.

День висвяти: 10 років тому, 2011-го, – священник Олег Мицько, настоятель парафії Різдва Йоана Предтечі в с. Кримне з обслуговуванням громади Волинської ікони Божої Матері с. Бронця Камінь-Каширського дек.

19 грудня

День висвяти: 15 років тому, 2006-го, – священник Володимир Удуд, настоятель парафії Архистратига Михаїла в с. Воля-Ковельська Ковельського дек.

31 грудня

День освяти храму: 15 років тому, 2006-го, – церква Апостола Андрія Первозваного в с. Дерно Ківерецького дек.

Щиросердечно вітаємо вас із ювілеями, боголюб'язні отці, браття і сестри! Хай Бог благословляє усіх вас на многії і благі літа!

Інформаційно-видавничий центр епархії буде вдячний за повідомлення про помилки чи недопрацювання в цій рубриці газети, а також в календарному розділі сайту pravoslavivolyuni.org.ua. Ще краще – звертатися за кілька місяців до ювілею і переконатися, що все гаразд.

ОФІЦІЙНО

Священника Олексія Давидюка звільнено від обов'язків настоятеля парафії Покрови Пресвятої Богородиці в с. Велимче і призначено настоятелем парафії Архистратига Михаїла в с. Мельники-Річицькі Ратнівського дек. (укази № 54, 56 від 5 жовтня 2021 р.).

Священника Дмитра Алія звільнено від обов'язків настоятеля парафії Архистратига Михаїла в с. Мельники-Річицькі і призначено настоятелем парафії Покрови Пресвятої Богородиці в с. Велимче Ратнівського дек. (№ 55, 57 від 5 жовтня 2021 р.).

Протоієрея Назара Бабія призначено головою відділу з питань здоров'я та пастирської опіки медичних закладів Управління епархії (№ 58 від 5 жовтня).

Священника Володимира Гаврана призначено настоятелем парафії Успіння Пресвятої Богородиці в с. Навіз Рожищанського дек. (№ 59 від 7 жовтня).

Протоієрея Богдана Лисака призначено настоятелем парафії Апостолів Петра й Павла в с. Цеперів Луцького райдек. (№ 60 від 19 жовтня).

Священника Олега Куцова звільнено від обов'язків настоятеля парафії Успіння Пресвятої Богородиці в с. Дорогище Ковельського райдек., а **протоієрея Миколю Ковтача** призначено на цю посаду (№ 61, 62 від 19 жовтня).

Священника Юрія Марчука призначено настоятелем парафії Святителя Миколая Чудотворця в с. Переспа Рожищанського дек. (№ 63 від 25 жовтня).

СПІВЧУТТЯ

ПРЕСТАВИВСЯ ПРОТОІЄРЕЙ ОЛЕКСАНДР ЛОСЄВ

19 жовтня після тяжкої недуги на 47-му році життя відійшов у вічність настоятель парафії Різдва Йоана Предтечі с. Нові Червища та Великомучениці Варвари с. Рудка-Червинська Камінь-Каширського деканату.

Чин похорону звершили камінь-каширський декан протоієрей Володимир Мицько та головний військовий капелан епархії протоієрей Михайло Бучак, який був духовником померлого.

Крім того, у Нових Червищах при великій кількості парафіян, які перед тим, за благочестивим звичаєм, ревно читали Псалтир, відслужено Божественну літургію за упокоєння настоятеля. Її очолив о. Володимир. На проповіді він зазначив: небіжчика дуже любили миряни. Покійний був здатен на незвичайні вчинки: так, продав свій автомобіль і виторг від-

дав на церковні потреби. Був щирим і безвідмовним молитвенником. У цьому далекому закутку Волинського Полісся він, росіянин за національністю, став провідником української духовності.

Поховано душпастиря на луцькому міському цвинтарі біля с. Гаразджа 20 жовтня.

Олександр Олександрович Лосєв народився в Луцьку 11 грудня 1974 року в сім'ї службовців. Закінчив Волинську духовну семінарію УПЦ Київського патріархату. Співав в архієрейському хорі «Оранта», був чтецем, із 27 вересня 1995 р. – дияконом кафедрального собору Святої Трійці. 1 грудня 1996 р. митрополит Луцький і Волинський Яків (Панчук) висвятив його в сан пресвітера і направив у ті громади, які панотець духовно окормлював аж до кончини. Деякий час був

городжений церковними відзнаками.

Митрополит Михаїл та Волинська духовна консисторія висловлюють співчуття рідним небіжчика, його духовним чадам і просять молитися за упокоєння раба Божого Олександра.

***

Газета «Волинь» торік писала: «Ось уже понад двадцять років править в церкві святий священник Олександр Лосєв, поважають та люблять у селі і його дружину – матінку Галину. Обоє вони – віддані служителі храму, щирі патріоти землі, котрої є дітьми, а ще Господь обдарував пару музичним талантом. Натхненно прищеплюють любов до українства, культури, традицій народу, музики Лосєви як власним дітям, так і тим, хто поруч. Не можна минути увагою й той факт, що отець Олександр відстоював ідеали незалежності на Майдані, був учасником революційних подій».

УПОКОЇЛАСЬ НАМІСНИЦЯ ТРОСТЯНЕЦЬКОГО МОНАСТІРЯ

5 жовтня після важкої хвороби спочила в Бозі ігуменя Марія (Ігнатенко), намісниця монастиря Покрови Пресвятої Богородиці в с. Тростянець Ківерецького деканату. Увечері того дня в чернечих обителях епархії безперервно читали акафіст за новопреставлену.

Похорон відбувся 6 жовтня в тому ж монастирі. Поховання провели на його території. Очолив відправу митрополит Луцький і Волинський Михаїл у співслужінні духовенства і чернецтва епархії.

У скорботному слові архіпастир зазначив, що цього разу «в монастир до чудотворної ікони ми приїхали не з радістю, а з сумного приводу, – упокоїлась черниця, яка була при храмі і все життя присвятила Богові й людям». Усього сорок дев'ять років прожила ігуменя. Світська людина надає великого значення поняттям

«сім'я, діти, народження». Але є й інший шлях – нести важкий хрест чернецтва. Апостол Павло говорить: «Добре тому, хто одружується, але краще бути одному». Матінка обрала бути одною, обрала шлях невісти Христової. З різних причин вона перебувала в різних обителях. А на цьому місці заснувала монастир. Її праця була потрібна для нас, і ми отримували розраду. Приклад її чернечого життя нехай стане прикладом для нас.

Найбільшим смутком для матінки була незавершена монастирська каплиця. Владика переконаний, що ми її скоро побудуємо і проситимем новопреставлену молитися за нас.

Народилась Валентина Петрівна Ігнатенко (удівочтві Балуцька) 2 вересня 1972 р. в м. Катеринопіль на Черкащині. У 1992-му закінчила Дніпропетровський монтажний технікум. З 2001 р. – послуш-

ниця в ряді монастирів. Чернечий постриг прийняла 18 серпня 2002 р. Із 2003-го – насельниця жіночої обителі Різдва Христового, що у Володимирі-Волинському. В 2007-му тоді ще єпископ Луцький і Волинський Михаїл возвів монахиню Марію в сан ігумені. До 2016 р. матінка очолювала цей монастир, з травня 2017-го – Тростянецьку Свято-Покровську обитель. Багато дбала за розбудову цих монастирів, запроваджувала нічні літургії, паломництва. Мала церковні нагороди.

Митрополит Михаїл, духовна консисторія висловлюють співчуття рідним і насельницям, з якими спасалася небіжчиця, та закликають усіх молитися за упокій душі раби Божої Марії.

***

Луцький журналіст Андрій Гнатюк поширив у мережі збереже-

ну версію розмови з нею шістнадцятилітньої давнини.

В анотації до відео зазначив: «Це було перше інтерв'ю матінки Марії не лише як намісниці монастиря Різдва Христового у Володимирі-Волинському, а й, наскільки пригадую, в її житті. Вона почала оживляти давні руїни обителі поруч із собором Різдва. За сірими холодними стінами було біло, як на справжнє Різдво, тепло і гостинно. Ігумені тоді було 33, але її роздуми про чернецтво були набагато глибші її віку. Вона жила монастирем і говорила ніби на сповіді. Збережене інтерв'ю – лише маленька частинка того, що розповідала. Тоді справді було цікаво. Розмова записана в середу 5 січня 2005 року».

Спочатку матінка перебувала в обителі одна. Проте, як розповідала, тоді «самотності не відчувала, бо була з ангелами і під опікою Матінки Божої».

Стала інокінею через свій внутрішній стан – відречення від усього мирського. Шлях монаха – це праця і молитва. Утруджуючи й знесилюючи своє тіло, посилюється молитва, тоді людина покладається на волю Божу. А для нас важливими є лише спокій і молитва.

Повністю подивитись відео можна тут: youtu.be/skau8HuLsk.

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях. Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її ближнім або в бібліотеку

СЛОВО ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ – НА ВОЛИНІ

ЧИТАЙТЕ
Різноманітна духовна література: запитуйте у храмах, книгарні-бібліотеці «Ключі» за адресою: Луцьк, просп. Волі, 2 (навпроти ЦУМу, біля обласної юнацької бібліотеки). Розпорядок роботи: будні – 9.30–19 год; свята, суботи й неділі – 10–17 год.

ДИВІТЬСЯ
Передача «Духовна абетка»: субота, 20.30; повтор у неділю о 16 год., середу – о 7 год. «12 канал»

СЛУХАЙТЕ
Передача «Благо»: неділя, 7.30, FM-радіостанція «Сім'я і дім» (102,4 МГц).

ЧИТАЙТЕ, ДИВІТЬСЯ, СЛУХАЙТЕ
Сайт pravoslavivolyuni.org.ua – історія, устрій епархії, святині, персоналії, документи, новини, фото, відео, газета, книги, аудіо, передруки.

ВОЛИНСЬКІ
ЕПАРХІАЛЬНІ
ВІДОМОСТІ

Свідчення про державну реєстрацію: ВЛ № 219 від 03.08.2004 р.

Засновник і видавець – Управління Волинської епархії

Православної церкви України (Волинська духовна консисторія)

Віддруковано у ФОП Борсук Л. П., м. Луцьк, пр. Волі, 27. Тел. (0332) 71-03-01, ел. пошта: poligrafit_lutsk@ukr.net. Зам. № 2668 Наклад 1100 пр.

РЕДАКЦІЯ

Віталій КЛИМЧУК (головний редактор), Віктор ГРЕБЕНЮК (літературний редактор і коректор), протоієрей Віталій СОБКО, Микола ВОЛОШИН (верстка)

При використанні матеріалів часопису для публікації в інших ЗМІ посилання на нього обов'язкове. Редакція не завжди поділяє позиції авторів, які несуть відповідальність за достовірність поданої інформації, та залишає за собою право редагувати матеріали або не друкувати їх зовсім. Рукописи не рецензуються і не повертаються, листування з читачами – тільки на сторінках газети.

ДОВІДНИК ВОЛИНСЬКОЇ ДУХОВНОЇ КОНСИСТОРІЇ

43025 Луцьк, Градний узвіз, 1
volynkonsystoria@ukr.net
Час роботи: понеділок–п'ятниця (крім святкових днів), 10:00–16:00, обідня перерва – 13:00–14:00

КЕРУЮЧИЙ ЕПАРХІЄЮ
Митрополит Луцький і Волинський МИХАІЛ. Тел./факс (0332) 72-44-64

КАНЦЕЛЯРІЯ

Канцлер – протоієрей Микола ЦАП'ЮК. Тел. (0332) 72-53-63
Вищеканцлер – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ. Тел. (0332) 72-44-64

ІНФОРМАЦІЙНО-ВИДАВНИЧИЙ ЦЕНТР

Тел. (0332) 72-21-82
Голова центру – протоієрей Віталій СОБКО. Моб. (050) 661-56-68
Інформаційна служба (збір та опрацювання даних про діяльність епархії) infosluzhba@ukr.net
Сайт – pravoslavivolyuni.org.ua info@pravoslavivolyuni.org.ua
Пресслужба (співпраця зі ЗМІ) – прессекретар протоієрей Віталій СОБКО. Моб. (050) 661-56-68 Pres-sluzhba@ukr.net
Газета «Волинські епархіальні відомості». Hazeta.vyev@gmail.com
Телестудія «Собор» – гол. редактор диякон Сергій ПАНАЩУК

Радіостудія «Благо» – головний редактор протоієрей Віктор ПУШКО.

Тел. (095) 126-40-77. Blahobukr.net

Видавничий відділ і книгарня-бібліотека «Ключі» kljuchi@ukr.net

– завідувач Дмитро ГОЛОВЕНКО. Тел. (050) 339-73-66, (067) 570-57-97

КАПЕЛАНСЬКА СЛУЖБА

Старший капелан – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ

ПЕНІТЕНЦІАРНА СЛУЖБА

Голова – протоієрей Андрій МОВЧАНЮК. Тел. (050) 661-12-46, garasd100@gmail.com

ПАЛОМНИЦЬКИЙ ЦЕНТР «УКРАЇНА»

Керівник Лариса САВЧУК. Тел. (0332) 71-83-77, моб. (050) 812-09-79

ВІДДІЛ У СПРАВАХ ДІТЕЙ ТА МОЛОДИ

Голова – протоієрей Юрій БЛИЗНЮК
Тел. (095) 538-05-87

Уповноважений епархії у справах сім'ї – протоієрей Василь КЛОЧАК. Моб. (066) 571-75-27

ПОТРІЙНИЙ ЮВІЛЕЙ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

До дня всіх волинських святих ВПБА провела богослужіння та заходи з нагоди 225-ліття свого заснування, 30-ліття відродження, 10-ліття надання статусу академії.

23 жовтня стало кульмінацією свята. Божественну літургію в кафедральному соборі Святої Трійці очолив митрополит Луцький і Волинський Михаїл. Із ним, зокрема, молилися єпископ Кропивницький і Голованівський Марк, єпископ Тернопільський і Теребовлянський Павло, єпископ Херсонський і Каховський Борис, канцлер епархії протоієрей Микола Цап, ректор ВПБА протоієрей Володимир Вакин, представники навчальних закладів нашої церкви, інше духовенство. Святкове богослужіння супроводжував хор духовного вишу. Тут же, у храмі, відбулася посвята першокурсників. Студенти отримали благословення на носіння підрясника, склали присягу, одержали студентські квитки та залікові книжки (див. фото на с. 1).

Опісля відбулась урочиста академія в актовій залі ВПБА. У вступному слові ректор о. Володимир коротко підсумував минулий навчальний рік і зазначив, що майже всі її студенти стають священниками. З нагоди ювілеїв духовний заклад має ближчим часом випустити черговий номер фахового журналу «Волинський благовісник», 2-й том «Українських богословських студій» і книгу про здобутки вузу за 10 років. Учасники заходу переглянули фільм про ВПБА.

Із вітальним словом виступив владика Марк, колишній випускник, який відзначив, що йому дуже трепетно перебувати в альма-матер. Покликання студентів – пізнавати Бога, тож побажав їм гарного навчання. Вітання висловили також єпископ Павло, батько якого навчався в тодішній семінарії ще до її закриття 1960 р., єпископ Борис, до-

цент філософсько-теологічного факультету Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича протоієрей Микола Щербань, ректор Рівненської духовної семінарії протоієрей Віталій Лотоцький, викладач Львівської православної богословської академії протоієрей Артем Бабленюк.

Заступник голови Волинської обласної ради Григорій Пустовіт вручив викладачам та інспекторам її відзнаки. Кращих студентів нагороджено митрополичими грантами на оплату навчання, кільком вручено цінні подарунки. Митрополита Луцького і Волинського Михаїла відзначено нагородою ПЦУ – орденом Рівноапостольного князя Володимира I ступеня. З благословіння Митрополита Київського і всієї України Епіфанія її вручив отець ректор. Також церковні відзнаки одержали викладачі, зокрема Микола Кучерепа та священники. Пам'ятні подарунки отримали ті, хто особливо потрудився під час вступної кампанії.

Ювілейні відзнаки вручено меценатам ВПБА: ктитора академії директору ПП «Захід» Мирославі Іванішиній та директору будівельної компанії «Інвестор» Андрію Разумовському, а також директору ФГ «Волинська Голландія» Олександрові Подзізю, директору ТзОВ «Епіцентр» м. Чернівці Дмитрові Липарю, директорів ТОВ «Прінтинг Луцьк» Василю Цапукові, голові підприємства «Медова хата» Володимирі Дмитрукові, засновнику організації «Українські медовари» Антонові Сотніку, директору артгалереї «Образ» Наталії Грабовецькій та іншим почесним гостям.

Згідно з рішенням вченої ради про присвоєння звання доцента керуючий епархією вручив коларі й атестати проректорам протоієреям Ігореві Скибі та Владиславу Фультмесові.

На завершення свята виступив митрополит Михаїл, який нагадав деякі моменти із життя академії. Також відзначив, що нині навчання частіше проводиться онлайн. Владика за те, щоб спілкування викладачів та студентів було живим, а не через технічні засоби: «до Бога Живого ідуть живі люди». Високопреосвященний прагне, аби бібліотека ВПБА повнилася новою літературою. Побажав, щоб випускники наслідували все українське, із багатої нашої історії.

У рамках відзначення актового дня та ювілеїв у попередні дні відбулися різні заходи.

18 жовтня представлено виставку художніх робіт викладача кафедри гуманітарних і практичних дисциплін Наталії Волочай «Краса моєї землі – вияв Божої благодаті» у холі другого поверху. В експозиції було близько двадцяти полотен, на яких зображено церкви, інші архітектурні пам'ятки та природу рідного краю. Канцлер епархії протоієрей Микола Цап вручив мисткині церковну відзнаку «За жертвність».

19 жовтня в читальному залі бібліотеки ВПБА відбулося відкриття виставки мистецьких експонатів академії «Матеріальні пам'ятки про новітню історію волинської духовної школи (1991–2021)». Ректор протоієрей Володимир Вакин зазначив, що ми є свідками створення експонатів, а студент IV курсу Максим Іржавський провів цікаву екскурсію. Також того дня з ініціативи студентської ради в актовій залі відбувся святковий концерт.

20 жовтня о. Володимир побував у Волинському національному університеті ім. Лесі Українки на презентації книги «English for Theologians» («Англійська мова для богословів»), створеної спільно ВПБА, ВПУ та Теологічним інститутом Філадельфії (США).

Отець Володимир відзначив церковними нагородами усіх викладачів – авторів посібника. Протоієрей Богдан Згоба (директор цього американського вишу) відвідав Волинську православну богословську академію, в якій колись навчався, та подарував їй нову техніку. До речі, о. Богдан разом зі своєю громадою ставропігійного храму Святого Миколая в м. Філадельфія систематично сприяє розвитку теологічної освіти на Волині протягом останніх літ. Робота над книгою розпочалася у травні 2018 року.

21 жовтня проведено круглий стіл на тему «Волинська православна богословська академія: погляд у майбутнє крізь призму минулого і сьогодення». Ведучий – священник Олександр Хорошко. Студенти виступали з доповідями. Спогадами про історію духовної школи поділилися колишні випускники протоієреї Василь Лозовицький та Ігор Скиба.

22 жовтня в академії відбулась відкрита лекція доктора філософських наук, професора Юрія Чорноморця «Сучасне православне богослов'я і нові тенденції у соціальному вченні». Він окреслив актуальні питання теології, міжправославних зв'язків, нове соціальне вчення у Вселенському патріархаті, а також вектор розвитку церкви та церковних зв'язків з точки зору богословів.

Того ж дня ввечері в домовому храмі Всіх святих землі Волинської ВПБА благочинний цієї церкви ієромонах Іларіон (Зборовський), гості та студенти відслужили всенічну.

Відзначення Собору, тобто дня спільного вшанування, всіх святих землі Волинської 23 жовтня започатковано 1881 р. – на честь 50-ліття повернення в Православ'я Свято-Успенської Почаївської лаври, яка більше віку перебувала в підпорядкуванні уніатів. Перелік відомих прославлених Церквою подвижників благочестя, які просіяли на Волині або пов'язані з нею, починають рівноапостольні першовчителі слов'ян Кирило та Мефодій. Цей сонм поповнюється й новими іменами. Зокрема, не так давно долучено до нього новоканонізованих: преподобного Амфілохія Почаївського, благовірного князя Володимира Васильковича, мученика Данила Братковського.

У 1796 р. єпископом Варлаамом (Шишацьким) засновано семінарію в Острозі, від якої веде початок нинішня Волинська православна богословська академія. У 1992 р. відбулося відродження духовної семінарії в незалежній Україні, яку 2011-го реорганізовано в академію.

Оксана КАРНКОВСЬКА

ЄДИНА ЦЕРКВА

ВЛАДИКА МИХАІЛ В ОХЛОПОВІ

Третього жовтня керуючий епархією вперше побував у цьому селі Горохівського благочиння: у храмі Святителя Миколая Чудотворця освятив престіл, очолив Божественну літургію та вітан настоятеля ієрея Олега Крвавича з днем тезоіменитства.

Із високопреосвященним служили: декан протоієрей Андрій Сидор, о. Олег та інше духовенство. Настоятеля владика нагородив черговою священничою відзнакою, орденом «За жертвність» і благословенними грамотами – жертводавців, активних мирян.

Храм у с. Охлопів зведено 1638 р. Про це викарбувано на мармуровій плиті над кліросом. Але запис у церковному паспорті – 1618 р. Імовірно, церкву будували протягом двадцяти літ.

Як розповів панотець, під Божим домом є вхід до крипти-усипальниці, в якій знаходяться останки подружжя Гулевичів – фундаторів церкви.

Храм є пам'яткою архітектури національного значення. У ньому збереглися оригінальний іконостас, старовинна чудотворна ікона «Не ридай наді Мною, Мати», є копія чудотворного образу Охлопівської Богородиці з металевими ризами (XVIII ст.). У Музеї волинської ікони зберігаються вотиви (лат. votives – жертва, дар) цієї реліквії. Це дари, які приносять вірні за обітницею, з подякою за порятунок. Біля Охлопівської Богородиці – понад пів сотні вотивів, свідчення великої Господньої благодаті.

У Православну церкву України громада влилася в березні 2019 р.

